

Вихователь-МЕТОДИСТ ДОШКІЛЬНОГО закладу

ЩОМІСЯЧНИЙ
СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ
ЖУРНАЛ

Атестація педагогів:
відповідаємо
на поширені
запитання

Упорядковуємо
професійне портфоліо
педагога

Перевіряємо організацію
фінансової освіти
дошкільників

Організуємо коуч-сесії
для педагогів

П'ять онлайн-генераторів
завдань для роботи
з дітьми і дорослими

 Експертус
Освіта

oplatforma.com.ua

МОНІТОРИМО ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Олена Стаєнна

4 Перевіряємо організацію фінансової освіти дошкільників у дитячому садку

Беріть у роботу практичні рекомендації та картки контролю, що допоможуть перевірити, як вихователі організують роботу з формування в дошкільників основ фінансової грамотності

Готуємось до формування основ фінансової грамотності в дошкільників

Анкета для педагогів

Картка контролю організації роботи з формування основ фінансової грамотності в дошкільників

Картка контролю сформованості основ фінансової грамотності в дітей старшого дошкільного віку

КОМПЛЕКТУЄМО МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ

8 Орієнтовний зміст діяльності вихователя-методиста в грудні

План роботи з педагогами щодо формування в дітей основ фінансової грамотності

ПРОКАЧУЄМО ПРОФМАЙСТЕРНІСТЬ ПЕДАГОГІВ

Тетяна Коваль, Ольга Прачун

10 Подорож планетами: економічний практикум для вихователів

Запросіть педагогів у цікаву «космічну подорож», під час якої вони матимуть змогу поліпшити професійні навички організації економічного виховання дошкільників

Алла Коваленко

14 Архітектори освітнього процесу: педагогічна вітальня

Організувати освітній процес — завдання непросте. Саме тому колеги систематично проводять методичні заходи, що допомагають удосконалювати відповідні професійні вміння. Скористайтеся їхнім досвідом, щоб підготувати цікавий та корисний захід для вашого колективу

ОРГАНІЗОВУЄМО ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Наталія Гавриш

17 Мій дім: реалізуємо проєкт

Скористайтеся ідеями зі статті та реалізуйте разом із дітьми проєкт, присвячений будівництву будинку, присвячений дізнаються про те, що треба зробити, аби будівля стала домом, і поміркують, що робить кожен дім особливим

ПРАЦЮЄМО З ВИХОВАТЕЛЯМИ

22 Атестація педагогів: відповідаємо на поширені запитання

Антоніна Клименко

24 Чи може педагог щороку атестуватися на позачерговій атестації і чи потрібні для цього години підвищення кваліфікації

Положення про атестацію містить норму, відповідно до якої педагогічний працівник має право на позачергову атестацію. Зі статті знатимете, чи може педагог щороку атестуватися позачергово та чи потрібно до кожної атестації здобувати години підвищення кваліфікації

Тетяна Гурковська

27 Готуємося до виступу перед атестаційною комісією

Успішно пройти атестацію і зберегти психологічний комфорт і здоров'я — це можливо. Скористайтеся підказками психолога щодо того, як найліпше представляти себе та свій досвід, набувати впевненості й розкутості та що стане в пригоді під час публічного виступу перед атестаційною комісією

Лілія Москвичова

30 Як оцінити себе: методика селф-рейтингу

Незабаром стартує атестаційна кампанія. Педагоги так чи так аналізуватимуть свою роботу, оцінюватимуть індивідуальні якості, поведінку та досягнення. Ознайомте педагогів із методикою селф-рейтингу, що дає змогу ліпше зрозуміти свої сильні та слабкі сторони й усвідомити шляхи для подальшого розвитку

Допомагаємо методисту-початківцю

32 Як узагальнити та описати перспективний педагогічний досвід Шпаргалка

Інна Кіндрат

35 Упорядковуємо професійне портфоліо педагога

Сучасний світ висуває нові вимоги до педагога дитячого садка: він має не лише опанувати професійні компетентності, а й уміти представити себе. Для цього педагоги часто створюють портфоліо, що виконує роль візитівки. Пропонуємо кілька підказок, як підготувати інформативне портфоліо та не обтяжити його зайвими матеріалами

професійно вдосконалюємося

Наталія Савінова

38 Організуємо коуч-сесії для педагогів

Головне у статті:

- підказки, як організувати коуч-сесії для педагогів
- приклади коуч-сесій із розвитку професійних умінь педагогів

Олена Літченко

45 П'ять онлайн-генераторів завдань для роботи з дітьми та дорослими

Шукаєте цікаві інтерактивні вправи для дітей чи дорослих? Маємо для вас ідею! Створіть їх самостійно за допомогою спеціальних онлайн-сервісів. У статті підкажемо, які сервіси обрати та які інтерактиви вони дають змогу створити

спілкуємося з батьками

Тетяна Шинкар, Наталія Емгрудт

50 Як вихователю реагувати на скарги батьків: розглядаємо на прикладах

Часом батьки вихованців висловлюють скарги так, що вихователям складно відповісти на них. Для того щоб навчити педагогів відповідати професійно й доречно, проаналізуйте з ними сім ситуацій, що можуть статися в будь-якому дитячому садку

свята й цікаві події

56 Цікаве свято у грудні

Такою іконкою позначено статті, які можна прочитати лише на сайті emetodyst.expertus.com.ua. Для того щоб перейти до змісту статті, клікніть на її назву

СПІЛКУЄМОСЯ З БАТЬКАМИ

Часом батьки вихованців висловлюють скарги так, що вихователям складно відповісти на них. Для того щоб навчити педагогів відповідати професійно й доречно, проаналізуйте з ними сім ситуацій, що можуть статися в будь-якому дитячому садку

Тетяна Шинкар,
старший викладач кафедри дошкільної освіти факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, канд. пед. наук

Наталія Емгрундт,
вихователь дошкільного навчального закладу № 460, Київ

Як вихователю реагувати на скарги батьків: розглядаємо на прикладах

Комунікація з батьками — складна частина роботи вихователя. Часом батьки висловлюють претензії й вимагають від вихователя певних дій, так би мовити, «качають права». Як слід вчинити педагогу — погодитися на умови батьків, відповісти на скаргу, досягти компромісу? Пропонуємо на сімох конкретних ситуаціях розглянути, які можуть бути претензії від батьків та як на них варто реагувати.

Ситуація 1. Батьки хочуть, щоб дитині залишали сніданок у групі

Мілана часто спізнюється й приходить, коли сніданок у групі закінчується. Іноді від сніданку відмовляється. Цього разу дівчинка запізнилася на три години — сніданок давно закінчився. Мама на межі скандалу: «Чому ви не залишили дитині їжу?».

Виберіть варіант відповіді, який вважаєте правильним:

- Ми не можемо залишати сніданок. Адже в групі немає умов для зберігання їжі, особливо на довгий час
- Добре, будемо лишати Мілані сніданок і розігрівати, коли вона прийде

Що робити. Вихователь має спокійно **пояснити**, що в дитячому садку дотримують певних вимог щодо харчування дітей. Приміром: «У випадках форс-мажору ми можемо залишати сніданок, але не більше ніж на годину. За санітарними вимогами ми не можемо подавати гарячі страви остиглими й розігрівати їх повторно, щоб діти не отруїлися. Розпорядок дня й дисципліна дають змогу дитячому садку ефективно функціонувати. Сподіваємося на ваше розуміння».

Ситуація 2. Батьки вимагають, щоб у групі не відчиняли вікна

Оксанка з татом приїхали до дитячого садка на пів години раніше. Тато бачить, як вихователь зачиняє вікно, і каже: «Навіщо ви вікна відчиняєте? Усю групу вистудили. Діти приходять і мерзнуть. Мені Оксанка скаржиться щодня, що в садку холодно. Сьогодні навіть іти не хотіла. У групі є знезаражувальна лампа, вентиляція, цього мало?».

Виберіть варіант відповіді, який вважаєте правильним:

- Ми провітрюємо, щоб повітря в групі було свіже. Це дає змогу зменшити вірогідність поширення респіраторних захворювань. А щоб дітям не було холодно, робимо це, коли їх тут немає. Вони не застудяться, бо ми контролюємо температуру
- Ми діємо відповідно до санітарних вимог. А якщо дитина мерзне, то треба її одягати тепліше. Також можна більше рухатись, а не сидіти в кутку з лялькою

Що роботи. Залежно від настрою батьків можна відповісти по-різному, наприклад заспокоїти, повідомити причину провітрювання. А ліпше — зробити і те, і те.

Варіант 1. Слід заспокоїти тата: «Ми провітрюємо приміщення, коли дітей тут немає. Зранку я приходжу для цього раніше. А зараз проконтролювала, щоб вікна були зачинені. При дітях їх відчиняти неприпустимо. Ми слідкуємо, щоб температура у групі була комфортною для дітей, щоб вони не застудилися».

Варіант 2. Вихователь має повідомити причину провітрювання: «Ми зобов'язані провітрювати групові приміщення. Вентиляція і лампа не роблять повітря в приміщенні свіжим».

Необхідно **розповісти про правила провітрювання групового приміщення**. Наприклад: «Провітрювати групові приміщення треба в будь-яку пору року. Провітрювання триває 10 хв і закінчується за 30 хв до приходу дітей. Під час наскрізного провітрювання температура в приміщенні може знизитися на 2 °С, не більше».

Також педагог може **запропонувати рішення або компроміс**. Проте зверніть увагу, що деяких батьків можуть лише роздратувати пропозиції, де обидві сторони мають щось робити. Адже вони чекають дій лише від педагога. Варто зважати на настрої батьків під час спілкування.

Ситуація 3. Батьки хочуть знати, чим займається їхня дитина в дитячому садку

Тато Марійки телефонує вихователю й запитує, чим, окрім ігор, вихователь займається з дітьми в садку. Каже, що доньку до садка віддали заради розумового розвитку, щоб готувалася до школи. Дитина ж щодня розповідає лише про те, як грається.

Виберіть варіант відповіді, який вважаєте правильним:

- Діти завжди розповідають лише про те, що їм більше подобається. У дитячому садку працюють досвідчені педагоги, вони знають, як навчати дітей. А Марійка просто вам не все розповідає
- Звісно, ми не лише граємо з дітьми. Хоча гра — це провідний вид діяльності дошкільників. Тому ми використовуємо гру як метод навчання. Із нашими методами роботи ви можете ознайомитися на сайті дитячого садка

Що робити. Може здатися, що цією претензією батько вказує педагогу, як треба працювати. На такі висловлювання хочеться відповісти, що у дитячому садку працюють професіонали з педагогічною освітою і вони ліпше знають методи виховання й навчання дошкільників. Проте слід заспокоїтися й не сприймати претензію особисто.

Дійсно, педагог — професіонал. Він знає, як організують освітній процес у дитячому садку, а тато — ні. Тому варто це **доступно пояснити**. Зокрема, вихователь може сказати: «Дітей ми навчаємо у форматі гри, це провідний вид діяльності дошкільників. Наприклад, сьогодні ми грали у лікарню й сортували вітаміни за формою і кольором — вивчали геометричні фігури й закріплювали знання кольорів. Детальніше ознайомитися із програмою та методами роботи ви можете на сайті дитячого садка».

Батьки мають право ознайомлюватися зі змістом і методами навчання й виховання дітей. Також батьків варто ознайомити з освітніми програмами, за якими працює заклад. При цьому слід зауважити, що відповідно до законодавства педагоги можуть самостійно обирати форми освітньої взаємодії з дітьми.

Окремо варто звернути увагу батьків на те, що у дитячому садку дошкільники мають не лише готуватися до школи. Педагоги пропонують дітям види діяльності для їх різнобічного розвитку.

Ситуація 4. Батьків не влаштовує, що діти грають самостійно

Мама забирає Сашка з прогулянки щодня під час самостійної гри. Одного разу вона прийшла зі скаргою до вихователя: «Я бачу, що діти грають самостійно, без участі вихователя. Чи не забагато вільного часу ви їм даєте? Що це у вас за методи такі? Ми ж не лише за нагляд гроші платимо».

Виберіть варіант відповіді, який вважаєте правильним:

- Самостійна гра дітей — одна з моделей організації освітнього процесу. Вона потрібна, щоб діти навчилися проявляти ініціативу, вільно спілкуватися, дотримуватися правил гри за домовленістю з іншими дітьми
- Ми вас почули. Постараємося дати Сашкові різні завдання, поки інші діти будуть зайняті вільною грою

Що робити. Насамперед педагог має розповісти про важливість самостійної гри для розвитку дошкільників. Сказати, як вона впливає на уміння дітей діяти самостійно та проявляти ініціативу, вільно спілкуватися з однолітками тощо.

Дитячі садки можуть визначати зміст освіти, вибирати навчально-методичне забезпечення, освітні технології за освітніми програмами, що реалізовуватимуть.

Для того щоб заспокоїти маму, можна також розповісти про інші види діяльності, якими сьогодні займалися діти. Відтак запевнити, що дошкільники увесь день займаються різними цікавими справами, відвідують заняття, а не лише самостійно грають.

Не варто погоджуватися із мамою щодо надмірної кількості самостійної гри дошкільників, вибачатися тощо. А також не слід пропонувати, щоб дитина менше грала з однолітками й натомість розв'язувала додаткові завдання. Педагог має організувати освітній процес відповідно до програми й потреб дітей, а не за запитами батьків вихованців.

Ситуація 5. Батьки вимагають не брати дитину на прогулянку в погану погоду

Мама Кирила просить вихователя не брати її сина на прогулянку: «Погода непередбачувана. Я не знаю, як його одягати, щоб він не спітнів, не змерз. Не хочу, щоб він хворів усю осінь. Нехай він сидить у групі із помічником вихователя».

Виберіть варіант відповіді, який вважаєте правильним:

- Добре, я вас зрозуміла. Так, Кирило хлопчик спокійний і самостійний. Не переживайте, будемо залишати його іноді в групі
- Ми не можемо залишати дітей у групі — вони мають перебувати на свіжому повітрі щонайменше три години на день. А коли діти на прогулянці, помічник вихователя наводить лад в групі й наглядати за дітьми не може

Що робити. Педагог має оцінити ситуацію й запропонувати варіанти її розв'язання. Передусім варто нагадати мамі Кирила, що можна принести в дитячий садок два-три комплекти одягу та залишити їх у шафці хлопчика на випадок, якщо погода зміниться.

Відповідно до нормативних документів щодо організації роботи закладів дошкільної освіти вихователь **не має права залишати дитину в групі без нагляду** під час прогулянки. Діти повинні перебувати під постійним наглядом вихователя або іншого працівника дитячого садка.

Також варто пояснити мамі хлопчика, чому не можна залишити дитину в групі. Наприклад: «Ми не можемо залишати дітей у садочку — за санітарними нормами вони мають гуляти не менше трьох годин на день. Окрім того, помічник вихователя допомагає педагогу організувати прогулянку і не може залишатися з однією дитиною

в групі. Але не хвилюйтеся, якщо погода погана, особливо в холодну пору року, ми скорочуємо час прогулянки. У дощ і вітер гуляємо під навісом. Ви можете заздалегідь принести гумові чоботи та дощовик на випадок дощу й залишити їх у шафці».

Ситуація 6. Батькам не подобаються пісні, які діти вчать у дитячому садку

Напередодні свята вихователь з дітьми розучував пісню. Деякі діти заспівали її вдома. Одна мама наступного дня висловила невдоволення: «Скільки можна співати цей мотлох? Дітям це нецікаво. Мій Михайлик навіть англійською співає пісні, які чує в соцмережах. Невже не можна вчити з дітьми сучасні пісні?».

Виберіть варіант відповіді, який вважаєте правильним:

- Якщо вам не подобається, які пісні діти вчать у дитячому садку, нехай Михайлик їх і не вчить. Але тоді він не братиме участі у святкових ранках з іншими дітьми
- Запропонуйте нам назви пісень, які Михайлик зазвичай слухає в інтернеті, ми розучимо їх разом
- Ми добираємо пісні відповідно до віку дітей та освітньої програми дитячого садка. На жаль, пісні, що чує діти в соцмережах, не відповідають цим вимогам

Що робити. Не варто відповідати різко або говорити ультиматумами, як-от: «Тоді нехай не вчить і не бере участі в святі». Також вихователю не слід погоджуватися або пропонувати вивчити пісні, які запропонує мама.

Вихователь має пояснити: «Під час святкових заходів педагоги розв'язують передусім освітні завдання. Тому пісні, які вчать діти, насамперед мають відповідати їхньому віку й сприяти розвитку дошкільників, зокрема їхнього мовлення, слуху, відчуття ритму тощо. Музичний матеріал у соцмережах не завжди відповідає цим вимогам».

Педагог має **підкріпити пояснення аргументами**, як і за якими критеріями добирають пісні для дитячих ранків. Приміром: «Ми добираємо пісні відповідно до освітньої програми дитячого садка, з якою ви можете ознайомитися на сайті. Ви можете розширювати світогляд Михайлика композиціями, які вважаєте за потрібне, але в дитячому садку ми маємо керуватися програмою, методичними рекомендаціями тощо».

Ситуація 7. Батьки хочуть, щоб дитина брала активну участь у святі

Тато Артема запитує вихователя, чому його син майже не бере участі у святкових заходах: «Ми бачимо Артема лише в загальних піснях і танцях, і то не завжди. А стоїть завжди в останніх рядах. Чому ви не даєте йому головні ролі? Він що, гірший за інших? На найближчому святі нехай бере участь у всіх сценах у головних ролях».

Виберіть варіант відповіді, який вважаєте правильним:

- Артем — розумний хлопчик, але сором'язливий. Він боїться розповідати вірші перед групою. Ми задіємо його у святкових заходах так, щоб йому було комфортно. Ви добре знаєте свого сина, може, у вас є ідеї, яку роль він міг би виконати?
- Добре, у Артема буде головна роль. Слова надішлемо вам. Вивчіть із ним, але якщо він мовчатиме або розплачеться — у цьому будете винні ви

Що робити. Важливо донести до батьків, що педагог не ігнорує їхню дитину, а створює оптимальні для неї умови і поважає її бажання не брати активної участі в святі. Адже знає, що дитина в загальних номерах почувається комфортніше, ніж у сольних.

Варто поспілкуватися та **спільно з батьками дібрати** комфортну для дитини форму участі у святах з урахуванням її індивідуальних особливостей. Важливо після цього подякувати батькам за інформацію та запевнити, що її врахують під час організації ранку.

Не варто погоджуватися із батьками й давати у наступному святковому ранку дитині велику роль, якщо вона цього не хоче. Також педагогу не слід перекладати відповідальність за дискомфорт дитини на батьків і казати, що вони будуть винні, якщо дитина не впорається. Такі висловлювання лише роздратують батьків, а не допоможуть їм зрозуміти почуття дитини.

Спілкуватися з батьками вихованців складно. Особливо, коли ті приходять зі скаргами і претензіями, завищеними вимогами або нездійсненими очікуваннями від освітнього процесу. Проте педагог завжди може знайти компроміс, відповісти на скаргу й порозумітися з батьками. Для цього варто лише бути обережним у висловлюваннях, щоб не спричинити конфлікт. Успіху! ☺

Педрада
в Telegram

Затишний простір для освітян

Відскануйте QR-код та долучайтеся!